



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.


Mehmet Rüştü TIRYAKI
Batman Milletvekili

Temmuz ayından bu yana Batman ilindeki cezaevlerinde ardı ardına şüpheli mahpus ölümleri yaşandığı bilgileri/iddiaları gündeme gelmiş; bu bilgiler hapishanelerde tutulan hükümlü ve tutukluların can güvenliği konusunda ciddi endişeler yaratmıştır. Cezaevi yönetimlerince “intihar” veya “sağlık sorunu” şeklinde rapor edilen bu olayların detayları hakkında kamuoyuna yeterli ve tatmin edici bilgi verilmemiştir.

Temmuz ayında Batman T Tipi Kapalı Cezaevinde Kurtalan nüfusuna kayıtlı olduğu belirtilen bir mahpusun “beyin kanaması” geçirdiği iddiasıyla hayatını kaybettiği ileri sürülmüştür. Ağustos ayında Batman Yüksek Güvenlikli Kapalı Cezaevinde Malatya nüfusuna kayıtlı Mustafa isimli bir mahpusun intihar ettiği belirtilmiş ancak Mahpusun intihar öncesinde herhangi bir baskı, tehdit veya kötü muamele görüp görmediğine ilişkin tatmin edici bir bilgiye ulaşılamamıştır. 30 Ağustos'ta Batman T Tipi Kapalı Cezaevinde bulunan İskender Ak isimli mahpus, yaklaşık 73 gün süren bir açlık grevinin ardından yaşamını yitirmiştir. Eylül ayında Batman L Tipi Açık Cezaevindeki 27 yaşındaki Yücel Balıkcı isimli mahpusun disiplin ihlali gerekçesiyle açık cezaevinden kapalı cezaevine alındıktan kısa süre sonra intihar ettiği bilgisi ailesine iletilmiş resmî kayıtlara intihar olarak geçen bu ölüm, ailesi tarafından şüpheyle karşılanmıştır. Aile, Balıkcı'nın ölümüne ilişkin koşulların tam olarak açıklığa kavuşmadığını belirtmektedir. Yine ekim ayında mevzu bahis cezaevindeki Harun Şanlı isimli mahpusun da benzer şekilde cezaevi idaresince “intihar ettiği” bilgisinin ailesine verildiği belirtilmiştir. Aynı ay içinde Batman cezaevlerinde bir başka mahpusun daha yaşamını yitirdiğine dair bilgiler bulunmakla birlikte, söz konusu olayın ayrıntıları ve kimlik bilgileri kamuoyuna yansımadığından tespit edilememiştir.

Uluslararası mevzuatlar, özgürlüğünden yoksun bırakılan kişilerin yaşam hakkı konusunda devletlere pozitif yükümlülükler yüklemektedir. Devletler, özgürlüğünden yoksun bırakılmış kişilerin yaşam hakkı konusunda kapatılmamış olan kişilerle eşit şartlarda bulunmasını sağlamakla yükümlüdür. Öte yandan, devletin yaşam hakkına dair yükümlülükleri

yalnızca koruyucu tedbirlerle sınırlı değildir. Devletler cezaevinde gerçekleşen her şüpheli ölüm olayı sonrasında etkin soruşturma yükümlülüğünü yerine getirmeli ve ilgili makamların derhâl ve kendiliğinden harekete geçerek ölümleri aydınlatmasını sağlamalıdır.

Temmuz ayından beridir Batman Cezaevlerinde yaşanan söz konusu olaylar cezaevlerinde tutulan kişilerin yaşam hakkının korunamadığını ortaya koymaktadır. “İntihar” veya “ani sağlık sorunu” şeklinde açıklamalarla yetinilmemeli, cezaevlerindeki ölüm vakalarıyla ilgili ayrıntılı ve şeffaf bir soruşturma yürütülerek kamuoyu aydınlatılmalıdır.

Bu bağlamda;

1. Batman ilindeki cezaevlerinde Temmuz 2025’ten bu yana gerçekleştiği iddia edilen mahpus ölümleriyle ilgili Bakanlığınız tarafından başlatılmış adli veya idari soruşturmalar var mıdır? Varsa, bu soruşturmaların kapsamı, güncel durumu ve elde ettiği bulgular nelerdir? Kamuoyunun bilgilendirilmesi amacıyla bugüne dek herhangi bir resmi açıklama yapılmış mıdır?
2. Yukarıda bahsedilen her bir vaka için ölüm sebebi ve olay koşulları nasıl tespit edilmiştir? Özellikle ölüm nedeni olarak raporlara “intihar” veya “sağlık sorununa bağlı doğal ölüm” şeklinde yansıyan vakalarda, bu tespitlerin dayanağı nedir? Her vakada otopsi işlemleri gerçekleştirilmiş midir ve Adli Tıp raporları hangi sonuçlara varmıştır?
3. Temmuz 2025’te Batman T Tipi Cezaevi’nde hayatını kaybeden ve kamuoyuna kimlik bilgileri yansımayan mahpusun kimliği tespit edilmiş midir? Bu mahpusun “beyin kanaması sonucu” öldüğü iddiası doğru mudur? Eğer doğruysa, kendisinin cezaevinde beyin kanaması geçirmesine yol açan şartlar detaylı olarak araştırılmış mıdır? Ölümünde cezaevi şartlarının veya olası bir ihmalin payı olup olmadığı konusunda bir inceleme yapılmış mıdır?
4. Ağustos 2025’te Batman Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde intihar ettiği öne sürülen Malatyalı mahpusun ölümüne dair soruşturma ne aşamadadır? Bu kişinin intiharı öncesinde herhangi bir tehdit, baskı veya kötü muameleye maruz kaldığı iddiaları incelemeye alınmış mıdır? Cezaevi kamera kayıtları, diğer mahpusların tanıklıkları gibi deliller bu vaka özelinde toplanmış mıdır?
5. İskender Ak’ın 73 gün süren açlık grevi sonucunda yaşamını yitirdiği olayda, cezaevi yönetimi bu mahpusun talepleri veya sağlık durumu konusunda ne tür adımlar atmıştır? Açlık grevinin devam ettiği süreçte düzenli sağlık kontrolleri ve tıbbi müdahale sağlanmış mıdır? İskender Ak’ın yaşamını yitirmesinde ihmal veya geç müdahale iddiaları araştırılmış mıdır? Bu ölümle ilgili sorumluluğu olabileceği değerlendirilen cezaevi personeli hakkında herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
6. Eylül 2025’te intihar ettiği bildirilen Yücel Balıkçı’nın ölümüne ilişkin soruşturma kapsamında hangi bulgular elde edilmiştir? Balıkçı’nın açık cezaevinden kapalıya sevk edilmesiyle intiharının gerçekleşmesi arasındaki süreç ayrıntılı şekilde incelenmiş midir? Ailesinin intihar açıklamasına şüpheyile bakmasına yol açan olgular (örneğin, mahpusun vücudunda darp ya da yara izi bulunduğu iddiası, öncesinde cezaevi içinde bir tartışma veya tehdit yaşanıp yaşanmadığı gibi) soruşturma dosyasında yer almakta mıdır?

7. Ekim 2025'te Batman Açık Cezaevi'nde Harun Şanlı isimli mahpusun intihar ettiği iddiasıyla ilgili Bakanlığınızın elinde hangi bilgiler bulunmaktadır? Bu olaya dair cezaevindeki kamera kayıtları, tutanaklar ve tanık beyanları ayrıntılı olarak incelenmiş midir? Ailesine yapılan bilgilendirmenin dışında, kamuoyunun aydınlatılması için Bakanlığınız veya Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü tarafından herhangi bir açıklama yapılmış mıdır? Aynı ay içinde gerçekleştiği ifade edilen diğer mahpus ölümüne ilişkin bir soruşturma veya tespit var mıdır?
8. Batman ilindeki cezaevlerinde son bir yıl içinde toplam kaç mahpus hayatını kaybetmiştir? Bu ölümlerin kaç "intihar" olarak, kaç "hastalık/natural sebepler" olarak kayıtlara geçmiştir? Şüpheli ölüm kategorisinde değerlendirilen vakalar varsa sayısı kaçtır ve bu vakalarla ilgili yürütülen işlemler nelerdir? Türkiye genelinde 2023, 2024 ve 2025 yıllarında cezaevlerinde gerçekleşen şüpheli mahpus ölümlerine dair istatistikler nelerdir?
9. Ceza infaz kurumlarında meydana gelen şüpheli ölümlerin önlenmesi adına Adalet Bakanlığı tarafından halihazırda alınan tedbirler nelerdir? Mahpusların yaşam hakkını korumak için cezaevi ortamlarında intihar riskini azaltmaya yönelik (örneğin risk altındaki hükümlü/tutukluların tespiti, psikolojik destek sağlanması), personelin eğitimi ve denetimi, cezaevi içi denetim mekanizmaları gibi konularda yürütülen çalışmalar bulunmakta mıdır? Bu alanda planlanan yeni adımlar var ise nelerdir?
10. Uluslararası insan hakları sözleşmeleri ve Anayasa ile güvence altına alınan yaşam hakkı ile işkence ve kötü muamelenin önlenmesi bağlamında, Bakanlığınız cezaevlerindeki koşulları iyileştirmek ve benzeri ölümlerin yaşanmamasına dönük ne tür yapısal önlemler alacaktır? Bu kapsamda, bağımsız denetim mekanizmalarının cezaevlerini düzenli ziyaret ederek raporlama yapmasına izin verilmesi konusunda bir adım atılması düşünülmekte midir? Cezaevlerinde şeffaflığın artırılması ve hesap verebilirliğin sağlanması adına başka hangi çalışmalar planlanmaktadır?